

29T LOPH

2019

LOGIC AND PHILOSOPHY

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

The figures in the margin indicate full marks for the questions.

Q. No. 1 carries 1 mark each	$1 \times 12 = 12$
Q. No. 2 - 13 carries 2 marks each	$2 \times 12 = 24$
Q. No. 14 - 23 carries 4 marks each	$4 \times 10 = 40$
Q. No. 24 - 27 carries 6 marks each	$6 \times 4 = 24$
	<hr/>
	Total = 100

Contd.

1. (a) What is the main subject matter of Logic? 1
তৰ্কবিজ্ঞানৰ মূল আলোচ্য বিষয় কি ?
- (b) Is the conclusion of Unscientific Induction certain? 1
অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সিদ্ধান্ত নিশ্চিত স্বভাৱৰ হয় নে ?
- (c) Is there 'inductive leap' in Perfect Induction? 1
পূৰ্ণ আগমনত 'আগমন জাপ' আছেনে ?
- (d) The Paradox of Induction is connected with the Principle of the Uniformity of Nature. Is it true? 1
আগমনৰ বিৰোধাভাস প্রকৃতিৰ একৰূপতা নীতিৰ লগত সংযুক্ত। কথাটো শুদ্ধনে ?
- (e) Which is the first stage of hypothesis suggested by Mill's definition of hypothesis? 1
মিলৰ প্রকল্পৰ সংজ্ঞা অনুসৰি প্রকল্পৰ প্রথম স্তৰটো কি ?
- (f) What is the meaning of 'vera causa'? 1
বাস্তৱ কাৰণৰ অৰ্থ কি ?
- (g) What is the exact object of moral judgement? 1
নৈতিক বিচাৰৰ প্রকৃত বিষয়বস্তু কি ?
- (h) Name the theory which states that the external world can be directly known. 1
বাহ্যজগতখন প্রত্যক্ষভাৱে জানিব পৰা যায় বুলি ভবা মতবাদটোৰ নাম কি ?
- (i) Is the conclusion of Method of Agreement certain? 1
অন্বয়ী প্রণালীৰ সিদ্ধান্ত নিশ্চিত নে ?
- (j) Ethics is a positive science. Is it true? 1
নীতিশাস্ত্ৰ বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞান। কথাটো শুদ্ধনে ?

(k) From which Sanskrit root the word 'Dharma' is derived? 1

'धर्म' शब्दटो कि संस्कृत धातुर् पत्ता उद्भूत हैछे ?

(l) Which principle of elimination forms the basis of Method of Agreement? 1

अपसर्णर् कौनटो सूत्रर् ओपबत अख्यौ प्रणाली प्रतिष्ठित ?

2. State *two* points of differences between deduction and induction. 2

निगमन आरू आगमनर् माजत थका दुटा पार्थक्य उल्लेख कर्ता।

3. Why the law of causation is called the formal ground of induction? 2

कार्य-कारण विधिक किय आगमनर् आकारगत भित्ति बोला हय ?

4. Define Scientific Induction. 2

बैज्ञानिक आगमनर् संज्ञा दिया।

5. State *any two* qualitative marks of causation. 2

कारणर् यिकौनो दुटा गुणगत लक्षण उल्लेख कर्ता।

Or / नहिवा

Define conjunction of causes with an example. 2

एटा उदाहरणसह कारण समन्वयर् संज्ञा दिया।

6. How many types of verification are there in a hypothesis and what are these? 2

प्रकल्पर् प्रमाणीकरण केई प्रकारर् आरू कि कि ?

Or / नहिवा

What do you mean by analogical hypothesis? 2

सादृश्यमूलक प्रकल्प बुलिले कि बुजा ?

7. Write *two* criticisms of Naive Realism. 2

সৰল বাস্তৱবাদৰ দুটা সমালোচনা আগবঢ়োৱা।

8. Give a definition of Idealism in your own words. 2

তোমাৰ নিজৰ ভাষাৰে ভাৱবাদৰ এটা সংজ্ঞা দিয়া।

9. Distinguish between fallacy of non-observation and fallacy of mal-observation. 2

অনবেক্ষণ আৰু ভ্ৰান্ত পৰ্যবেক্ষণ দোষৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰা।

10. Write *two* advantages of observation as the material ground of Induction. 1+1=2

আগমনৰ বস্তুগত ভিত্তি হিচাপে নিৰীক্ষণৰ দুটা সুবিধা লিখা।

11. Why the Idealism of Leibnitz is called Pluralistic Idealism? 2

লাইব্ৰিঞ্জৰ ভাৱবাদক কিয় বহুত্ববাদী ভাৱবাদ বোলা হয় ?

12. Define negative condition with the help of a suitable example. 1+1=2

উপযুক্ত উদাহৰণৰ সহায়ত প্ৰতিকূল বা নঞৰ্থক উপকাৰণৰ সংজ্ঞা দিয়া।

13. Write the name of *one* primary and *one* secondary quality of an object. 1+1=2

বস্তুৰ এটা মুখ্য আৰু এটা গৌণ গুণৰ নাম লিখা।

14. State the qualitative marks of a cause. 4

এটা কাৰণৰ গুণগত লক্ষণ কেইটা উল্লেখ কৰা।

Or / নহিবা

What do you mean by plurality of causes ? Why plurality of causes is not scientifically acceptable ? 2+2=4

বহুকাৰণবাদ বা নানাকাৰণবাদ বুলিলে কি বুজা ? বহুকাৰণবাদ কিয় বিজ্ঞানসন্মত নহয় ?

15. Do you support Naive Realism? Give reasons in support of your view. 1+3=4

সৰল বাস্তৱবাদ সমৰ্থন কৰানে? তোমাৰ মতৰ সমৰ্থনত যুক্তি প্ৰদান কৰা।

16. What is 'Crucial Instance'? Explain. 4

'নিৰ্ণায়ক দৃষ্টান্ত' কি? ব্যাখ্যা কৰা।

17. State *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of difference. 2+2=4

ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or / নহিবা

Write *two* advantages and *two* disadvantages of the Method of Agreement. 2+2=4

অন্বয়ী পদ্ধতিৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা লিখা।

18. Briefly express *any four* characteristics of Scientific Realism. 4

বৈজ্ঞানিক বাস্তৱবাদৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য চমুকৈ প্ৰকাশ কৰা।

19. Name the philosopher who made the statement 'Esse Est Percipi'. Explain the meaning of the statement. 1+3=4

'প্ৰত্যক্ষতে বস্তু বিদ্যমান' — এই উক্তিটোৰ লগত জড়িত দাৰ্শনিকজনৰ নাম লিখা।
উক্তিটোৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নহিবা

Do you think that Hegel's idealism tries to reconcile idealism and realism? Explain. 4

হেগেলৰ ভাববাদে বাস্তৱবাদ আৰু ভাববাদৰ সমন্বয় সাধন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে বুলি
তুমি ভাবানে? বুজাই লিখা।

20. Explain briefly the Dharma and Artha as Purusārthas. 2+2=4

পুৰুষাৰ্থ হিচাপে ধৰ্ম আৰু অৰ্থ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নাইবা

State *four* important aspects with which Ethics deals. 4

নীতিশাস্ত্রত আলোচিত হোৱা চাৰিটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয়ৰ আলোচনা কৰা।

21. Write a note on Plato's Idealism. 4

প্লেটোৰ ভাববাদৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা।

22. Write briefly the nature of religion. 4

ধৰ্মৰ স্বৰূপ সম্পৰ্কে চমুকৈ লিখা।

23. Briefly explain the *four* stages of hypothesis. 4

প্রকল্পৰ চাৰিটা স্তৰৰ চমু উল্লেখ কৰা।

24. State *any three* similarities and *any three* dissimilarities between Unscientific Induction and Analogy. 3+3=6

অবৈজ্ঞানিক আগমন আৰু সাদৃশ্যমূলক অনুমানৰ মাজত থকা যিকোনো তিনিটা সাদৃশ্য আৰু তিনিটা বৈসাদৃশ্য উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

Define Unscientific Induction and state its main characteristics. 1+5=6

অবৈজ্ঞানিক আগমনৰ সংজ্ঞা দিয়া আৰু ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্য সমূহ উল্লেখ কৰা।

25. Define the Joint Method of Agreement and Difference with concrete example. State *two* advantages and *two* disadvantages of this method. 2+2+2=6

বাস্তৱ উদাহৰণেৰে সৈতে মিশ্ৰ অস্থায়ী ব্যতিৰেকী প্ৰণালীৰ সংজ্ঞা দিয়া। এই প্ৰণালীৰ দুটা সুবিধা আৰু দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰা।

Or / নাইবা

Explain the Method of Residues with examples. 6

উদাহৰণসহ পৰিশেষ প্ৰণালীৰ ব্যাখ্যা কৰা।

26. Explain Aristotle's view on causation.

6

কাৰণ সম্পৰ্কে এৰিষ্টটলৰ ধাৰণা ব্যাখ্যা কৰা।

Or / নহিবা

Explain the Law of Causation as one of the formal grounds of Induction.

6

আগমনৰ এক আকাৰগত ভিত্তি হিচাবে কাৰ্যকাৰণ বিধি ব্যাখ্যা কৰা।

27. "Religion and Morality are mutually dependable" — Discuss it.

6

“ধৰ্ম আৰু নীতি পৰস্পৰ নিৰ্ভৰশীল” — আলোচনা কৰা।

Or / নহিবা

What do you mean by Religion? Which is the most acceptable definition of Religion? Explain *two* characteristics of Religion.

2+2+2=6

ধৰ্ম বুলিলে কি বুজা ? ধৰ্মৰ আটাইতকৈ সন্তোষজনক সংজ্ঞা কোনটো ? ধৰ্মৰ দুটা বৈশিষ্ট্য বুজাই লিখা।

— x —